

[Poul Møller.]

vigtigt for os, at vi går i gang med overvejelser om, under hvilken form et sådant samarbejde bedst vil kunne finde sted med hensyn til danske interesser. Det er, som om der er en tendens til at krybe uden om dette spørgsmål, men jeg tror, det er forkert. Vi opnår ingenting ved at give afkald på at øve indflydelse på afgørelser, som vi i alle tilfælde vil blive afhængige af, og vi kan endnu nå at bidrage til dannelsen af dette politiske samarbejde, hvis virkeliggørelse foreløbig er udskudt, indtil forhandlingerne om engelsk medlemskab i fællesmarkedet er afsluttet.

Den økonomiske union vil i sig selv ændre vilkårene for det danske samfund på adskillige områder. Mulighederne for de enkelte borgere vil øges meget betydeligt, når et hjemmemarked på 4½ mill. mennesker ændres til et på godt 200 millioner. En af verdens allerstærkeste økonomiske enheder vil rejse sig ved det hidtil så splittede Europas økonomiske enhed.

Men giver et stort marked større muligheder, giver det også større forpligtelser. De rige vesteuropæiske samfund vil, når deres økonomiske kræfter lægges sammen, være forpligtet over for den øvrige verden på samme vis som det rige USA har følt det i perioden siden anden verdenskrig. Denne fælles forpligtelse omfatter den nye verden, hvis udvikling må ligge de vesteuropæiske folk på sinde og inspirere os til at tænke i videre perspektiver, end vi evnede det under vor tidligere, adskilte markedsøkonomi. Vi ønsker ikke, at et velstående europæisk marked skal fungere som en afsluttet, lukket enhed. Det må være i vor og i hele Europas interesse, at den europæiske protektionisme bliver så beskeden, så lille som muligt, således at en friere verdenshandel kan levendegøres, efterhånden som de indsnævrede nationale grænser forsvinder som økonomiske faktorer.

Et økonomisk samlet Vesteuropa vil også kunne bære byrder, som vi i dag hver for sig lader ligge. Vi kan måske se med den største skepsis på nogle af de resultater, den moderne forskning bringer os. Vi almindelige ulærde ved vel dårligt nok, til hvilken gavn det vil være, at der ofres milliarder på rumforskning, mens mere iøjnefaldende menneskelige behov endnu er udekkede. Vi synes

vel endda af og til, at månerejserne kunne vente, indtil kræftens gåde er løst, og indtil sulten er bekæmpet over hele verden. Men trods dette tilsyneladende misforhold mellem kravenes opfyldelse forstår vi, at det, der i disse år sker med så rivende hast i rumforskningen, ikke er noget, som er usvedkommende.

Som følge af den splittede markedsøkonomi har Europas folk hidtil kun kunnet tage alt det til efterretning — enten i beundring, som statsministeren udtrykte det, eller i forundring. Men en skønne dag må Europa tage del i udviklingen, hvis Europa vil have andel i den, og da er den fælles markedsøkonomi en uomgængelig forudsætning for, at vi kan være med.

Giver det store marked således hidtil uanede muligheder og forpligtelser, giver det også en øget risiko. Det ved vi alle, og det er, som om vort folks interesse mere samler sig om risikoen end om mulighederne. Det er vel ikke mærkeligt, at et lille folk må have det sådan. Man skal ikke spise kirsebær med de store, hvis man vil undgå at få sten i øjnene, siger et af vore gamle ordsprog, som mange danske lever efter. Hellere nummer ét i en flække end nummer to i Rom, skal allerede Cæsar have udtalt. Hele denne ordsprogsvisdom afskrækker os tillige med nogle ganske anderledes konkrete kendsgerninger, som kan aflæses i statistikken.

Der er imidlertid intet valg, hvis vi vil leve, og hvis vi vil have andel i velstandsudviklingen. At leve på strudsens vis er der ingen fremtid i, og vore forudsætninger skulle da heller ikke være værst i det lange løb. Vi ved, at de små stater som Beneluxlandene ikke har lidt nød, men tværtimod haft en meget kraftig økonomisk vækst som deltagere i fællesmarkedet.

Men betingelsen for, at overgangstiden ikke bliver så vanskelig, at vi synker i knæ, og betingelsen for, at vi også kan udnytte det store markeds muligheder, er naturligvis, at vi opfører os fornuftigt og ikke bærer os skruptosset ad, inden vi skal ind i fællesmarkedet. Det er et politisk mål for os at fastholde den fulde beskæftigelse og samtidig genskabe et stabilt omkostningsniveau. Det sidste er — hvad endnu mange synes at overse — forudsætningen for det første.